

[Kirsten Lee]

for barrierer, der eksisterer, når det viser sig, at kommunerne rent faktisk har fået muligheden for forsøg, men ikke er kommet i gang.

Efter vor opfattelse er der et meget grundlæggende problem ved dette forslag, nemlig at et menneske selv skal tage stilling til sin nært forestående død og foretage det valg, det indebærer: vil jeg nu passes hjemme, eller vil jeg forblive på et hospital? Sværere er det jo nu, når andre skal tage spørgsmålet op med en patient – et menneske, der nu skal dø – om du hellere vil passes hjemme eller helst blive her på hospitalet. Døden er et tabuemne i vores kultur; det kan vi ikke lovgive os ud af, og jeg er meget enig i de tanker, som fru Hanne Severinsen fremsatte om disse ting. Vi er bange for, at pårørende – og det bliver især kvinderne – bliver pålagt overmenneskelige pasningsopgaver. De belastes af skyld, såfremt de ikke føler sig i stand til at passe en nærtstående, for det kræver faktisk meget stor psykisk styrke at gøre det. De kan udefra også få et pres om, at de bør passe deres pårørende, når de er døende.

Forslaget lægger også op til en tidsubegrænset plejeorlov, som f.eks. kunne gælde en far – men almindeligvis er det nu altså en mor – til et svært handicappet barn. Det er jo tit mødre, der i årtier påtager sig pasningsopgaverne med disse børn. Familier, der i dag har svært handicappe børn i deres eget hjem, kan have børnene boende, fordi de har mulighed for dagophold i specialskoler og i specialbørnehaver, og fordi de pårørende kan aflastes ved weekendophold og også ferieophold for børnene. Jeg synes, det er betænkeligt, hvis vi skal til at give fuld lønkomensation til nogle af de familier, hvis de ønsker det, og oven i købet på ubestemt tid, som i nogle tilfælde vil være årtier.

Der er også nogle afgrænsningsproblemer: hvad er egentlig et omsorgskrævende menneske? Et af de sværeste afgrænsningsproblemer er at vurdere, hvornår et menneske faktisk er døende. Det er der ingen der er gode til at udtale sig om, og når man giver sig af med den slags forudsigelser, kan man virkelig erfare, at man kan komme utrolig galt af sted.

Vi er enige i det, den daværende socialminister, Ritt Bjerregaard, sagde i 1979, da man behandlede et forslag fra Venstre, at hun var betænkelig ved at gribe ind over for aftaler på arbejdsmarkedet. Den betænkelighed er yderligere forøget nu, da forslaget her lægger op til en tidsubegrænset orlov.

Vi afviser forslaget.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg vil gerne spørge den radikale ordfører, som også er læge, om det ikke er muligt, hvis man f.eks. passer én, der er meget syg derhjemme, på et eller andet tidspunkt kan vurdere, som sygdommen skrider frem, at nu er der faktisk ikke så lang tid igen. Det kan dreje sig om uger, om måneder, men det kan selvfølgelig være svært at sige på lang sigt.

Det kan også tænkes, at man passer sit arbejde, har hjemmehjælp, og når tiden efterhånden nærmer sig, og når man kan se, at nu er der efter alt at dømme ikke langt igen, så siger: Nu vil jeg gerne søge om, at jeg kan få lov til at være hjemme de sidste uger eller måneder. Kan det ikke lade sig praktisere?

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg præciserede i min indledning, at vi var godt tilfredse med de muligheder, der allerede eksisterer i dag, og som socialministeren har opridset.

Men til spørgsmålet fra fru Inger Stilling Pedersen om tiden er det faktisk sådan, at det er en af de vanskeligste opgaver, man kan få. Uden at blive personlig kan jeg sige, at jeg har haft en oplevelse, hvor et menneske engang sad foran mig og brød hulkende sammen, fordi man talte om en sygdom, vedkommende havde. Jeg kunne i og for sig ikke forstå, hvorfor vedkommende græd, for det var ikke andet end en banal sygdom, men så hørte jeg, at hun for 12 år siden havde fået at vide, at hun havde én måned tilbage at leve i, og man havde i den anledning selvfølgelig foretaget store familiemæssige rokeringer, og den slags ting er ikke enestående.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg er ikke i tvivl om, at det tilfælde er rigtigt. Det var bare ikke det, jeg mente. Hvis vedkommende person ligger hjemme i sengen og man har passet vedkommende en tid og vedkommende bliver dårligere og dårligere, så der tilsyneladende ikke er ret meget håb, og den pårørende forfærdelig gerne vil have den sidste tid